

• Itziar Ziga •

«Feminitate hitzari alergia harrigarria diogu feministok»

Devenir perra (Zakur eme bihurtu) liburua idatzi du, feminista femenino eta antipatriarkalak existitzen direnez, beharrezkoak direla aldarri egiteko. Erosi bezain pronto puskatu zaion koroa jantzi du, sos gutxiko glamourra argazkiko lehen planoan ateratzeko.

AMAIA ALVAREZ URÍA

ONINTZA IRURETA

Argazkiak: Alex Larretxi

ERRENTERIARRAK (Gipuzkoa, 1974) Iruñearako bidea hartu zuen aitaren autoritatetik ihesi. Amari tratatu txarrak ematen zizkion aitaren atzaparretatik ihesi. Iruñean Elizaren autoritatea ezagutu zuela dio. Bederatzi urte egin ditu Bartzelonan, askatasunean, eta Iruñeara itzuli da. Espainian zehar dabil *Devenir perra* liburuan kontatutakoak lau haizetara zabaltzen. Ez dakigu noiz errendituko den, bigarren liburua atera berri baitu: *Un zulo propio* (Norberaren zuloa).

Alaska abeslariaren liburua: *Transgresoras, las mujeres que cambiaron su mundo*, (Urratzai-leak, euren mundua aldatu zuten emakumeak). Alaska feminitatearen maitale handia da eta kexu da uste duelako feminismo hegemonikoak (nolabait esatearren) trabestien eta transexualen ekarpena galdu duela feminitatea berrasmatzeko.

Garai hartan *king* tailerrak egiten ziren, maskulinitate performatiboaz asko hitz egiten zen, eta nik nioen: “Non arraio dago

feminitate performatiboa?”. Feministok alergia harrigarria diogu feminitate hitzari, logikoa da, ziria sartu digute emakume generoaren kontuarekin, dena da negatibotasuna eta gutxiagotasuna.

Badago ordea bestelako feminitatea, grinatsua, parodikoa, teatrala, puta eta antipatriarkala. Hori existitzen da eta oso beharrezkoa da. Beharrezkoa da existitzen delako.

**Euskal Herriko IV. Jardunaldi Feministetan
“Iraultza dibertigarria izango da edo ez da izango” esan zen. Zer gehituko zenioke horri?**

Ez nioke ezer gehituko, hori da. Ez nekien hala izan zenik eta asko pozten naiz. Emma Goldmanek hala zioen: “Ezin badut dantzarik egin ez da nire iraultza”. Badago gizon eta emakumearen gudari jarrera, borrokaren zati onartu duguna. Ulergarria da, biolentzia askok gurutzatuta gaude, eta hainbesteren kontra egin behar dugu borroka... Erne ibili behar dugu, baina bizimodutzat hartzen badugu jarrera hori ziria sartu digute.

Ez dakit noiz hilko naizen, baina munduak segiko du izaten kapitalista, patriarkala eta kabroia populazioaren gehiengoarentzat. Bizi naizen artean ez ditut onartu nahi zoriontsu izatea eragozten didaten kateak.

Liburuan diozu: “Emakumea naizela diot sendagileak hala diagnostikatu zuelako eta estrategia politikoa delako”.

Emakumea izatea zer den erakuste bidean transen, trabestien eta intersexen borroka garrantzitsuak izan dira. Emakume ala gizon, mediku diagnostikoa eta soziala dela ukatzen duena esentzialismotan erortzen da, ez dute nire errealtatea azaltzen. Feminismoa emakume generoaren lubakian gorde zen, baina hori alde guztietatik erortzen da. Emakume eta gizonen arteko banaketa patriarkatuaren aldetik medikuntzan oinarritua da eta gure aldetik estrategia politikoa. Emakumea naiz, gisa horretara bortxatua izan naizelako; fisikoki, sexualki,

afektiboki, ekonomikoki, sinbolikoki... Deiadar egiten dut emakumea naizela, baina ez hanka artean daukadanagatik.

“Okupa jaietara ilehori distiratsu eta arrosaz jantzita noa (...). Oraindik jokoz kanpo uzten ditut nire itxura dela-eta”. Liburuan elkarrizketatu duzun Paulak esana da.

Europako mugimendu alternatiboez maiteminduta, Bartzelonara iritsi zen Paula feminista eta etxe okupa batera joan zen lehen aldiz, arrosaz jantzita, samurtasun eta feminitate muturrekoarekin. Gerlariaren estetikak, rastak, krestak... ez zuen onartu. Beti esan izan du bakarrik mozkortu zela han.

Ni neu garai batean mari-mutilez mozorrotu nintzen. Feminista askok hasten dugu bide hori, baina ilea moztea, ez depilatzea... probatu ondoren eroso sentitzen baldin banaiz zoragarria da, baina ez

banago eroso zailtasunak dituzu feminizatzeke. Beste testuinguru batzuetan hori da espero dena, feminizatzea. Beldurgarria da, beti ere derrigortzen bazaituzte!

Liburuarekin ez dut nahi inork pentsatzea feminitate mota bat goraipatzen ari naizenik, ezta gutxiagorik ere.

Liburuko beste pasarte bat: “Zakur emeek barre egiten dute aberatsen kodeez, Pradako poltsa erdi hutsez eta krisia medio daukaten susto aurpegiaz. Barre egiten dute krisiaz, krisia delako ezagutzen duten bizimodu bakarra”.

**“Lehen genero biolentziaz
feministok baino ez genuen hitz
egiten, eta orain modan jarri
denean zertarako jarri da modan?
Heroiak gizonak dira, ez gu”**

Zakur emearen eraikuntza egiten dut, baina zakur eme oso txiroa naiz. Feminitate espektakularra eraikitze horrek zerikusia dauka glamourraren ilusioarekin, inguratzen gaituen pobrezian glamour merkea aldarrikatzen dut.

Liburua idazten ari nintzela etorri zen krisiaren izu kolektiboa. Prekarioa zarenean, etxean hotza pasatzen duzunean, argia pintxatua duzunean... barkatu, ez dauzkat bost hipoteka, ez lidakete inoiz emango kreditua. Klase kontzeptua ezinbestekoa da.

Zer diozu egunkariko titular honi buruz: "Juan Pablo Urtizberek Berdintasunaren Merezimenduzko Domina jasoko du". Senarrak Yasmin Zamia emaztea hil zuen. Zamia salbatzen saiatu zen Urtizberea eta larri zauritu zen.

Gizonen bortizkeriatik gizonak beraiek babesten gaituzte. Guk geure buruak defendatzea gaitzesgarria da. Domina merezi duena liburuan aipatzen dudana emakumea da. Bikote ohiak aizkorarekin hil behar zutenean bera labanarekin defendatu zen. Emakume horretaz ez da hitz egiten, eta nik dakidala aspaldian heriotzatik ihes egitea lortu duen bakarra da. Defendatu zelako salbatu zen.

Jakina lagundu behar dela norbait zure begien aurrean erasotzen ari direnean. Baina zergatik dira heroiak berriz ere gizonak? Gaixotu egiten nau horrek. Lehen genero biolentziaz feministok baino ez genuen hitz egiten, eta orain modan jarri denean zertarako jarri da modan? Heroiak beraiek dira, ez gu. Etengabe erakusten dituzte emakumeak untxiak bezala hiltzen, ihes egiten, urrutiratze agindupean. Urrutiratze agindua ez, autodefentsa! Pistolak, espraiak edo ikastaroak, dena delakoa! Gizona izan beharra ere babestuko gaituena.

"Udalak bi hamarkada daramatza Bartzelonaren bihotza eremu publiko ordenatua eta segurua, garbia eta zibikoa, kalitatezkoa eta askatasunezkoa izan dadin. Prostituzioa ez da onargarria hiriko kaleetan". Jordi Hereu, Bartzelonako alkatea.

Raval auzoko eztabaidaz ari zara. Bederatzi urtez bizi izan naiz auzo horretan eta mendeak dira prostituitzen direla Ravaleko kaleetan. Gauez, lana bukatuta, puten kaletik igarotzen nintzen eta lasai sentitzen nintzen. Putak eta bezeroak daude, elkarbizitza erdugarria da, baketsua. Bortizkeria ez dute praktikatzen ez prostitutek, ez bezeroek, polizia prostituten kontra baizik.

Hipokritak eta faltsuak dira, Bartzelonako erdigunea turistentzat eta *fashion* jendearentzat parke tematiko bihurtu nahi dute. Puten bila badoaz, gu denon atzetik doaz.

"Gizon eta emakume batzuk gudari jarrera hartu dute eta borrokaren zati onartu. Erne ibili behar dugu, baina bizimodutzat hartzen badugu jarrera hori, ziria sartu digute".

Inozoa da pentsatzea beraiek ondokoa uste dutela: "Putak soberan daude, enbarazu egiten dute".

Jende ugari bestelako ikuspegia du gai horri buruz. Ez dute nabari zuk nabari duzun segurtasuna.

Ez dira handik pasa. Ez dira han bizi. San Ramon kaleko espaloiak puten takoiek mendeetan miazkatu dituzte. Han bizi den jendeak badaki zer dagoen eta prostituzio eremua saihestu nahi baduzu bi kale harantzago jo eta ez daukazu ezer ikusi beharrik.

Segurtasun gabezia eta emakume esplotatuak aipatzen dituzte.

Putak ilegalei lagundu nahi badiezu indargabetu Atzeritarren Legea. Mafia horiek zeinek onartzen ditu? Atzeritarren Legeak.

Beste kontu bat umeena da. Ez naiz ama, baina haurrak izango banitu beraiek polizia-rengandik babestea nahiko nuke, putak baino askoz kaltegarriagoak dira. Amek ez badute nahi umeek putak ikusterik saihestu ditzakezu Ravalen, eta handik pasako bazara poliziarekin arazorik eduki ezean, toki segurua da. Mendeak daramatzate han! Sarekada izan eta batere ez dagoenean, isiltasun moduko zerbait sentitzen duzu, deseroso sentitzen zara. ■